

ОСОБЛИВОСТІ СТАНДАРТУ ISO/IEC 17025:2017, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ МЕТРОЛОГІЧНИХ ЛАБОРАТОРІЙ

Бурцева В.В., Крихтін Ю.О.
Військова частина А0785, м. Харків

У 2017 році Міжнародною організацією зі стандартизації (ISO) та Міжнародною електротехнічною комісією (IEC) було переглянуто та опубліковано оновлену версію стандарту ISO/IEC 17025 “Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій”. Наказом Національного Агентства з акредитації України від 22.12.2017 №238 було визначено граничний термін його впровадження 01.12.2020. Виходячи з цього, під час уповноваження військових метрологічних лабораторій (ВМЛ), яке регламентується Інструкцією, затвердженою наказом Міністерства оборони України (МОУ) від 02.07.2019 №355, необхідно буде керуватись вже оновленою версією стандарту (п. 2.3). У роботі проведено аналіз положень стандарту ISO/IEC 17025:2017, які мають відношення до діяльності ВМЛ.

Так, однією з особливостей стандарту є запровадження системи оцінки як зовнішніх, так і внутрішніх ризиків під час керування діяльністю кожною лабораторією окремо. Нажаль, конкретних пропозицій або рекомендацій з даного питання, окрім деяких міркувань у п. 4.1 (щодо неупередженості) та п. 8.5 (щодо дій, пов'язаних з ризиками), стандарт не містить.

Використання таких термінів як “верифікація” та “валідація” стосовно до військової вимірювальної техніки потребуватиме переосмислення метрологічної термінології, а саме: відмови від застосування терміну “перевірка” через її тотожність з “верифікацією” (міжнародний словник з метрології VIM), а також чіткого розуміння межі між калібруванням та верифікацією (ISO 10012:2003).

У п. 6.2 встановлено, що лабораторія повинна документувати вимоги до персоналу: “до освіти, кваліфікації, підготовки, технічних знань, навичок та досвіду...”, отже, кожна ВМЛ має скласти перелік кваліфікаційних вимог до всіх посад, передбачених штатами мирного та воєнного часу. Крім того, п. 6.2.5 визначено, що лабораторія повинна створити процедуру для здійснення підбору, нагляду, моніторингу, підготовки (навчання) та уповноваження персоналу.

Для виконання вимог п. 6.5.2,с) щодо забезпечення простежуваності вимірювань необхідно провести звірення військових еталонів, які безпосередньо реалізують одиниці SI, з національними або міжнародними еталонами.

Як в попередній, так і в оновленій версії стандарту ISO/IEC 17025, лабораторія, яка здійснює калібрування, повинна проводити оцінювання невизначеності вимірювання для всіх калібрувань (п. 7.6.2).

Виходячи з вимог п. 7.8, зазначимо змін оформлення звітних документів про результати калібрування (свідоцтв, сертифікатів, протоколів, звітів тощо). Окрім стандартних атрибутів, зміст даних документів залежатиме від вимог замовника та обраного методу калібрування. Вимога п. 7.8.4.3 щодо заборони вказувати міжкалібрувальний інтервал у документах не може бути виконана ВМЛ через обов'язковість з певною періодичністю проводити перевірку (калібрування) засобів вимірювальної техніки, які застосовуються в ЗС України.